

Motion till riksdagen 2018/19:2303

av **Jonas Eriksson m.fl. (MP)**

Kvotering i bolagsstyrelser

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglering för jämn könsfördelning i bolagsstyrelser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Jämställdhet handlar om frihet. Människors möjligheter att leva sina liv ska inte begränsas av kön eller könsidentitet. En modern och radikal jämställdhetspolitik lägger fokus på både mäns och kvinnors lika möjligheter på arbetsmarknaden och när det gäller ansvar för hem och familj.

Jämställda löner och ekonomisk självständighet är en förutsättning för att åstadkomma ökad jämställdhet. Även representation har betydelse, inte minst utifrån att företagen idag missar kompetens på grund av den ensidiga sammansättningen i styrelser och ledningsgrupper.

Det blir ingen tvingande lag om könskvotering i bolagsstyrelser. Allianspartierna och Sverigedemokraterna i riksdagens civilutskott har idag stoppat de planerna. Regeringen kommer därför inte att lägga fram någon proposition till riksdagen.

Så inleddes Sveriges Radios webbartikel 12 januari 2017 om hur den rödgröna regeringens förslag för ökad jämställdhet inom näringslivet stoppades innan riksdagen ens fått det färdiga förslaget på sitt bord.

I mer än 20 år har vi debatterat hur det ska bli jämnare könsbalans i bolagsstyrelser, såväl inom den offentliga sektorn som i det privata näringslivet. Kvinnor och män ska ha lika möjligheter att forma sina liv och nå befattningar som ger makt och inflytande. Så är det inte i dag. De ledande svenska företagens styrelser och ledningsgrupper har historiskt sett haft en mycket låg andel kvinnor. Det kan inte förklaras med att kvinnor saknar förutsättningar att delta i sådana sammanhang. Kvinnor har på grund av sitt kön stängts ute från det ekonomiska beslutsfattandet och en maktbas i samhället. Viktiga beslut av betydelse för t.ex. näringslivets utveckling, sysselsättningen, konsumenterna och miljön har därför i praktiken fattats av män.

Efter bolagsstämmorna 2016 var andelen kvinnor i börsbolagen bland stämموvalda styrelseledamöter knappt 32 procent enligt statistik från SIS Ägarservice som tagits fram på uppdrag av Kollegiet för svensk bolagsstyrning. Av börsbolagens verkställande direktörer var knappt 6 procent kvinnor. Bland styrelseordförande i börsbolag uppgick under år 2014 andelen kvinnor till 5 procent.

Flera regeringar har överlåtit i första hand till bolagen själva att komma till rätta med den skeva könsfördelningen. Det har dock uppenbarligen inte varit framgångsrikt. Det var skälet till att den rödgröna regeringen satte ett mål med en tidsgräns om att minst 40 procent av börsbolagens styrelseledamöter ska vara av det underrepresenterade könet senast våren 2016. Om målet inte nåddes i tid skulle regeringen lägga fram ett lagförslag för att åstadkomma en jämn könsfördelning. Det var denna utveckling som de borgerliga partierna tillsammans med Sverigedemokraterna motsatte sig.

Utvecklingen i andra länder

Sverige ligger efter flera andra europeiska länder när det gäller regler som syftar till att åstadkomma en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser.

Frankrike beslutade år 2011 om en lag avseende könsfördelningen i styrelsen för bl.a. börsbolag. Utnämningar av styrelseledamöter i strid med lagens krav är ogiltiga.

I Nederländerna gäller sedan några år tillbaka att stora bolag som inte har minst 30 procent kvinnor i styrelsen i årsredovisningen måste förklara varför de inte nått upp till denna andel, vilka åtgärder de vidtagit samt vad de avser att göra för att åstadkomma en jämnare könsfördelning.

Våren 2015 beslutade Tyskland om en lag om jämn könsfördelning i de största bolagen. Finland, Norge och Belgien är ytterligare några länder i Europa där man valt att ställa tydliga krav på jämställdhet i bolagsstyrelser.

Även EU-kommissionen har reagerat på den bristande jämställdheten och lagt fram ett förslag till direktiv på området. I direktivförslaget, som föreskriver en minimi-harmonisering, finns bestämmelser av aktiebolagsrättslig karaktär om hur styrelseledamöter i börsbolag ska utses.

Kvotering är inget mål – men ett medel som fungerar

Miljöpartiet är ett feministiskt parti. Jämställdhetsfrågorna var centrala när partiet bildades. Partiet introducerade det jämställda språkrörssystemet, könsvarvade listorna och kvoterade till de interna uppdragen. Det var banbrytande på sin tid att i praktiken erkänna kvinnors lika rätt till inflytande. Det behövs politiska verktyg för att motverka könsmaktsordningen. Den är roten till hur kvinnor som grupp är underordnade män som grupp i inflytande och resurser, men också till att både män och kvinnor fastnar i traditionella könsroller som är inskränkande för individens frihet.

Bolagsledningarna missar genom sina gamla metoder, med män som rekryterar män, att rekrytera värdefull kompetens. Med jämn könsfördelning i bolagsledningar, d.v.s. både styrelser, ledningsgrupper och chefsposter, ökar möjligheten att bredda företagets erfarenhetsbas och därigenom potentialen att öka marknaden. Men bolagen verkar inte klara av att bryta mansdominansen av egen kraft trots att de flesta valberedningar borde inse fördelarna. Flera undersökningar visar att det är dålig business med enfald i ledning och styrelse.

Det behövs politisk vilja för att få en jämnare könsbalans i bolag, nämnder och styrelser. Den dolda kvotering av män som nu sker behöver lyftas fram i ljuset. Den rödgröna regeringen lät ta fram en departementspromemoria om hur en reglering av könskvotering skulle kunna se ut (Ds 2016:32).

De borgerliga partierna och Sverigedemokraterna har sagt nej till kvotering trots att det visat sig vara en effektiv metod. Vi anser att det är viktigt med generella regler som gäller för både privata och kommunala bolag utan administrativt krångel. Vi är övertygade om att med fler kvinnor på toppositioner inom bolagen förbättras förutsättningarna för att fler kvinnor rekryteras, att vi får jämställda löner och villkor i arbetslivet.

Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag i promemorians riktning, för ökad jämställdhet i näringslivet.

Jonas Eriksson (MP)

Annika Hirvonen Falk (MP)

Emma Hult (MP)

Janine Alm Ericson (MP)